

Лариса Андріївна БАТЮК

кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та маркетингу,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка
E-mail: larisa_batyuk1971@ukr.net
ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-3597-860X>

ГРОШОВО-КРЕДИТНА ПОЛІТИКА ТА ФІНАНСОВЕ ПОСЕРЕДНИЦТВО В УМОВАХ ВИМОГ «БАЗЕЛЬ III»: ГЛОБАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ

Батюк Л. А. Грошово-кредитна політика та фінансове посередництво в умовах «Базель III»: глобальні тенденції [Текст] / Лариса Андріївна Батюк // Український журнал прикладної економіки. – 2019. – Том 4. – № 3. – С. 39–47. – ISSN 2415-8453.

Анотація

Вступ. В статті розглядаються особливості трансмісійного механізму грошово-кредитної політики в умовах запровадження вимог Базельського комітету з банківського нагляду «Базель III». В результаті дослідження наслідків політики «кредитних пом'якшень», яка проводилася Федеральною резервною системою США в умовах глобальних фінансових криз останнього десятиліття та зміни природи фінансового посередництва на основі синтезу сек'юритизації активів і структурованих фінансових інструментів, виявлено проблему порушення дії механізму класичного грошового мультиплікатора, розбалансованості системи грошового обігу, зростання частоти боргових дефолтів та амплітуди макроекономічних коливань в глобальній економічній системі.

Метою даної статті є дослідження змін у сфері грошово-кредитної політики та фінансового посередництва в умовах імплементації вимог Базельського комітету з банківського нагляду «Базель III» як джерела розбалансування глобальної економіки.

Методологія дослідження. Використано системний метод, метод наукового абстрагування, методи аналізу та синтезу, статистичний, порівняння, узагальнення, наукового прогнозування.

Результати. У статті розглянуто наслідки впровадження вимог Базельського комітету з банківського нагляду «Базель I» і «Базель II» у сфері грошово-кредитної політики та фінансового посередництва; виявлено особливості дії механізму грошового мультиплікатора в сучасних умовах; проаналізовано можливі наслідки впровадження вимог «Базель III» для механізму формування грошової пропозиції в світовій економіці; досліджено зміну ролі золота як монетарного металу у валютних резервах центральних банків і наслідки цих змін з точки зору цінової динаміки та розподілу реального багатства в глобальній економіці.

Висновки. Запропоновано розцінювати положення вимог Базельського комітету з банківського нагляду «Базель III» як такі, що посилять нестабільність глобальних фінансових ринків, підвищать ймовірність зростання частоти боргових дефолтів та, враховуючи можливість використання золота як засобу перерозподілу реального багатства в глобальних масштабах, спричинять збільшення амплітуди макроекономічних коливань.

Ключові слова: грошово-кредитна політика; фінансове посередництво; центральний банк; Федеральна резервна система США; Базель III; структура капіталу банку, грошова база; грошовий мультиплікатор, кореспондентські рахунки; грошова пропозиція; монетарне золото; глобальна економіка.

© Лариса Андріївна Батюк, 2019

Larysa Andriyivna BATIUK

Ph.D. in Economic Sciences,
Associate Professor of Department of Economics and Marketing
Kharkiv Petro Vasylenko National Technical University of Agriculture

MONETARY POLICY AND FINANCIAL INTERMEDIATION IN BASEL III: GLOBAL TRENDS

Abstract

Introduction. *The article deals with the peculiarities of the transmission mechanism of monetary policy in the implementation conditions of the Basel Committee requirements on Banking Supervision "Basel III". The problem of the mechanism violation of the classical monetary multiplier, the imbalance of the monetary circulation system, the frequency increase of debt defaults and the amplitude of macroeconomic fluctuations in the global economic system are marked as a study result of the effects of the credit mitigation policy conducted by the US Federal Reserve amid the global financial crises of the last decade and changes in the nature of financial intermediation based on the synthesis of asset securitization and structured finance instruments.*

The purpose of this article is to investigate changes in monetary policy and financial intermediation in the implementation context of the Basel Committee on Banking Supervision Basel III as a source of imbalance in the global economy.

Research methodology. *The system method, method of scientific abstraction, methods of analysis and synthesis, statistical, comparison, generalization, scientific prediction were used.*

Results. *The article deals with the implications of implementing the Basel Committee on Banking Supervision Basel I and Basel II in the area of monetary policy and financial intermediation; peculiarities of monetary multiplier mechanism operation in modern conditions are revealed; the possible consequences of implementing Basel III requirements for the mechanism of monetary supply formation in the world economy are analysed; the change in the role of gold as monetary metal in central bank foreign exchange reserves and the implications of these changes in terms of price dynamics and the distribution of real wealth in the global economy are examined.*

Conclusions. *It is proposed to consider the requirements of the Basel Committee on Banking Supervision "Basel III" as such, which will exacerbate the volatility of global financial markets, increase the likelihood of increasing the frequency of debt defaults and, given the possibility of using gold as a means of redistribution of real wealth in the global economy, will cause an increase in the amplitude of macroeconomic fluctuations.*

Keywords: *monetary policy; financial intermediation; the central bank; US Federal Reserve; Basel III; bank capital structure, monetary base; money multiplier, correspondent accounts; money supply; monetary gold; global economy.*

JEL classification: E 27; L 22; O 13; Q 10; Q 13

Вступ

В останнє десятиліття зростання глобальної заборгованості на тлі проведення більшістю розвинених країн політики «дешевих грошей» та емісії гігантських обсягів грошової маси, призвело до порушення причинно-наслідкових зв'язків у монетарній сфері. Істотно трансформована під впливом глобальної кризи грошово-кредитна політика провідних країн світу стала джерелом потрясінь глобальної економіки. Функціонування національних фінансових систем ускладнюється наявністю інституційних обмежень, що мають свою специфіку в країнах з ринками, що формуються. Зокрема, в Україні зберігається відносно низький рівень глибини і ліквідності національних фінансових ринків, важливу роль відіграє доларизація економіки. Все це, поряд з дією зовнішніх факторів, пов'язаних з впровадженням вимог

ISSN 2415-8453. Український журнал прикладної економіки. 2019 рік. Том 4. № 3.

Базельського комітету з банківського нагляду «Базель III», загрожує суттєвим зниженням ефективності національної грошово-кредитної політики.

Вивченню широкого кола питань, пов'язаних з формуванням грошової пропозиції в світовій економіці було приділено пильну увагу як з боку офіційних структур і міжнародних дослідницьких інститутів (Міжнародний валютний фонд (МВФ), Банк міжнародних розрахунків (БМР), Європейський центральний банк, Базельський Комітет з банківського нагляду), так і авторитетних світових економічних видань (The Economist, Well's Capital Management), а також провідних зарубіжних і вітчизняних вчених (D. Domanski, I. Fender, P. McGuire [1–4], В. Бурлачков, В. Юрчишин, П. Єщенко та ін. [5–10]).

Незважаючи на численність публікацій з даної теми, дискусії щодо причин і суті модифікації грошово-кредитної політики та фінансового посередництва в умовах імплементації вимог Базельського комітету з банківського нагляду «Базель III», здебільшого обмежуються обговоренням проблем фінансової сфери. При цьому, як правило, не враховується, що в результаті таких змін класичний механізм грошової мультиплікації перестав діяти.

Мета дослідження

Метою даної статті є дослідження змін у сфері грошово-кредитної політики та фінансового посередництва в умовах імплементації вимог Базельського комітету з банківського нагляду «Базель III» як джерела розбалансування глобальної економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження

Базельський комітет з банківського нагляду функціонує при Банку міжнародних розрахунків і відповідає за розробку методології регулювання та єдиних стандартів банківської діяльності. Їх застосовують практично всі центральні банки (ЦБ) світу, відмінність полягає у швидкості адаптації, яка, в свою чергу, залежить від стану національних банківських систем. Третя частина Базельської угоди була розроблена у відповідь на недоліки у фінансовому регулюванні, виявлені фінансовою кризою кінця 2000-х років. Термін остаточного переходу на «Базель III» намічено на 2022 рік. «Базель III» посилює вимоги до капіталу банку і вводить нові нормативні вимоги до ліквідності. Монетарне золото в портфелі комерційного банку буде вважатися еквівалентом готівки («активу першого рівня») і в цьому зв'язку – «безризиковим активом». Головною метою угоди «Базель III» декларується підвищення якості управління ризиками в банківській справі, що, в свою чергу, має зміцнити стабільність фінансової системи в цілому.

Дилема, що постане перед казначействами найбільших світових фінансових конгломератів буде полягати в тому, чи тримати ліквідність, розмір якої визначається новими стандартами у твердій валюті (долар, євро, швейцарський франк, ієна, британський фунт), яка не приносить ніяких доходів, чи формувати пул ліквідних активів з акцентом на золото, яке може принести істотний інвестиційний дохід.

Перші півтора десятиліття XXI ст. стали часом істотних змін у фінансовій сфері провідних країн. Глобальна економіка опинилася у «ліквідній пастці» і стала вибиратися з неї за допомогою політики «кількісних пом'якшень». Нові явища призвели до кардинальних змін механізму формування грошової пропозиції. Однією з найбільш актуальних проблем монетарної теорії стала концепція грошового мультиплікатора. Сформований до початку XXI століття механізм створення грошей включав у якості основних елементів створювану ЦБ грошову базу, основною складовою частиною якої є резерви комерційних банків і грошовий мультиплікатор. Останній відображає процес формування депозитів в комерційних банках в результаті видачі кредитів.

Відповідно до загальноприйнятих уявлень нові гроші створюються в процесі кредитування комерційними банками підприємств і домашніх господарств. Видана позика зараховується на рахунок позичальника. Так з'являється новий депозит, тобто безготівкові гроші. В цьому процесі велике значення, як було прийнято вважати, грає грошова база, тобто гроші, що створюються ЦБ. Саме вони мультиплікуються при проведенні кредитних операцій. Але такий підхід став в даний час об'єктом критики.

Економісти Банку Англії М. Маклей, А. Редіа і Р. Томас та експерти Федеральної резервної системи (ФРС) США С. Карпентер і С. Деміралп вказують на неспроможність концепції грошового мультиплікатора, згідно з якою банківські резерви відіграють ключову роль у трансмісійному механізмі монетарної політики. Вони стверджують, що центральні банки в даний час здійснюють монетарну політику шляхом встановлення вартості резервів, тобто процентних ставок [5, 6].

Уявлення про мультиплікацію грошей з'явилися ще в першій половині XIX ст. Основне питання функціонування грошової системи того часу полягало в значному розходженні між кількістю грошей в обігу і обсягом виданих кредитів. Виявилось, що своїми активними операціями банки створюють собі пасиви. Наданий позичальнику кредит зараховується на його рахунок і тим самим перетворюється на депозит. Друга, більш складна ідея полягала в тому, що при розрахунках сума депозиту перераховується з одного банку в інший. Тому безготівкові гроші створюються банківською системою в цілому.

Ідеї створення депозиту і переведення безготівкових грошей з банку в банк стали основою теоретичних уявлень, що одержали у другій половині XX ст. назву концепції грошового мультиплікатора. Важливо відзначити, що такий механізм створення безготівкових грошей діє на міжнародному ринку євровалют. Прагнення до максимально простого викладу доктрини грошового мультиплікатора, перш за все в навчальній літературі, призвело до значних неточностей у трактуванні цього явища.

Сучасна критика концепції грошового мультиплікатора в значній мірі зумовлена спрощеним розумінням цього ефекту. Вона стосується, перш за все, практичних аспектів цієї доктрини. Справа в тому, що створення безготівкових грошей банківською системою різко знижується в кризових умовах. Збільшення грошової бази не призводило до зростання грошових агрегатів, незважаючи на всі старання ФРС, в період Великої депресії. Цей зв'язок розірвався в 90-і рр. XX ст. в Японії. Ефект мультиплікатора різко ослабився в умовах світової рецесії, що послідувала за кризою 2007-2010 рр. Це стало одним з головних аргументів на користь проведення центральними банками провідних країн політики кількісних пом'якшень.

Дж. Тобін зазначав, що процес створення нових депозитів при наданні кредитів визначається потребою в інвестиціях і процентною ставкою. При високому попиті на кредити комерційні банки використовують не тільки кошти на депозитах, але й залучають резерви ЦБ. Однак, як показує досвід, доступність резервів ЦБ не є достатньою умовою для інтенсифікації грошової мультиплікації [7].

Для зростання попиту на кредитні ресурси і, відповідно, збільшення грошового мультиплікатора основне значення має різниця між рентабельністю в конкретних сферах ведення бізнесу та процентною ставкою за кредитами. Високе значення цього показника є важливою передумовою циклічного підйому.

При аналізі концепції грошового мультиплікатора слід враховувати специфічну в сучасних умовах роль сальдо кореспондентських рахунків комерційних банків в ЦБ, так звану ліквідність банківського сектору. Гроші на кореспондентських рахунках забезпечують проведення розрахунків. Коли комерційний банк видає клієнту кредит, він в результаті цієї операції створює депозит. Наприклад, клієнт приймає рішення сплатити за рахунок цих коштів придбання товару і дає вказівку банку перевести гроші на рахунок продавця в іншому банку. Якщо у банку клієнта недостатньо ресурсів на

кореспондентському рахунку в ЦБ, переказ коштів стане неможливим. Для вирішення цієї проблеми банк повинен або отримати гроші ЦБ, наприклад, провівши операцію репо, або запозичити їх на міжбанківському ринку. Отже, кредитна активність комерційних банків виявляється залежною не тільки від нормативів ліквідності, але і від процентної ставки за операціями з ЦБ.

Слід враховувати істотну різницю між безготівковими грошима, створюваними комерційними банками, і безготівковими грошима, що емітуються центральними банками. Комерційні банки створюють при проведенні кредитних операцій безготівкові гроші, які можуть бути переведені в інші банки лише при наявності на їх кореспондентських рахунках грошей, емітованих ЦБ. Причому безготівкові гроші ЦБ не мультиплікуються, тобто їх запас змінюється лише при проведенні ним операцій з комерційними банками. Це пов'язано з тим, що гроші ЦБ (резерви) обертаються між комерційними банками в платіжній системі першого.

Такої ситуації не існувало при розрахунках між комерційними банками за кореспондентськими рахунками. Вона виникла в результаті проведення розрахунків через кореспондентські рахунки, що відкриваються в центральних банках. Важливо враховувати, що гроші на коррахунках забезпечують не тільки розрахунки, але і конвертацію національної валюти в іноземну на валютному ринку. Термін «мультиплікатор» передбачає наявність діленого і дільника. Першим є грошовий агрегат, наприклад, M2, другим – грошова база (резерви). Але виникає питання про правомірність такого підходу в умовах створення депозиту в результаті кредитної операції на основі ставки за кредитом і ставки, таргетованої центральним банком.

Виникає питання, чи доцільно, виходячи з вищенаведених міркувань, відмовлятися від поняття грошового мультиплікатора і обмежуватися поняттям створення безготівкових грошей? Вирішуючи це питання, важливо враховувати, що мультиплікація грошей спостерігається на міжнародному ринку євродоларів, причому без впливу зміни резервів ФРС США.

Як зазначає С. Фулер: «Ще одним важливим наслідком зростання угод з євродоларами є розширення балансів [комерційних банків] без відповідного збільшення резервів в США. Цей ефект, відомий як кредитний мультиплікатор, має особливе значення при низьких резервних вимогах і є основною причиною такого значного обсягу ринку євродоларів» [8].

У наведеному прикладі мультиплікація євродоларів відбувається без збільшення резервів (грошової бази) ФРС США. Цей факт критиками грошового мультиплікатора не враховується.

Сучасні тенденції розвитку монетарної сфери призводять до серйозних проблем в реалізації грошово-кредитної політики, зумовлюють необхідність координації монетарного регулювання на міжнародному рівні і здійснення заходів контролю за динамікою світового ринку євродоларів.

Механізм створення грошей, тобто формування грошової пропозиції, зазнав в останнє двадцятиріччя серйозних змін. Їх передумовами стали формування центральними банками провідних країн і регіональних організацій, зокрема ЄС, національних платіжних систем міжбанківських розрахунків та укладання Базельських угод про норми пруденційного нагляду за діяльністю кредитних організацій. Така еволюція грошового механізму стала результатом прояву внутрішніх чинників розвитку грошово-кредитної системи.

У сучасній економіці триває процес збільшення депозитів при проведенні комерційними банками кредитних операцій, тобто при наданні кредитів обсяг безготівкових грошей зростає. Але нюанс полягає в тому, що видачі комерційним банком кредиту не передують отримання ним депозиту, тобто надходження грошей.

Далі виникає проблема – щоб перевести ці гроші за розпорядженням одержувача кредиту в інший банк, потрібні гроші на кореспондентському рахунку в ЦБ. Однак створити їх може лише ЦБ – або операцією рефінансування, або репо. Втім, один комерційний банк може купити гроші у іншого комерційного банку на міжбанківському ринку. Але і там вони можуть з'явитися, тільки якщо будуть створені ЦБ. На цій підставі в сучасній літературі стверджується, що в даний час існують три елементи грошової маси: готівка, депозити та залишки на кореспондентських рахунках.

На наш погляд, вплив на грошову базу може здійснюватися лише опосередковано – за рахунок зміни процентної ставки. Її зниження збільшує прибутковість кредитних операцій комерційних банків і, відповідно, підвищує попит на резерви, що надаються центральним банком. При збільшенні процентної ставки спостерігається зворотна динаміка попиту на резерви центрального банку.

У роботі Б. Фрідмена і К. Куттнер відзначається, що основним інструментом управління резервами центральних банків є процентні ставки [9]. Для практичного здійснення такого регулювання використовується коридор процентних ставок. У його центрі – таргетована короткострокова процентна ставка. За ставкою нижньої межі коридору вільні ресурси комерційних банків абсорбуються, тобто залучаються у депозити ЦБ, а за ставкою верхньої межі ЦБ надає ліквідність банківському сектору.

Насправді наслідком використання подібної процедури регулювання відсоткової ставки є отримання комерційними банками такого обсягу грошей ЦБ, який повністю відповідає обсягу депозитів, створюваних банками в ході кредитування. Обмежувачем зростання грошової маси виявляється власний капітал комерційних банків. Відповідно, динаміка грошової маси повністю залежить від рішень власників кредитних установ про формування статутного капіталу. Т. Андресен в зв'язку з цим зазначає: «причина прийняття Базельських угод з банківського регулювання полягає в запобіганні неплатоспроможності банківського сектору. Однак це регулювання має побічний вплив на зростання ендогенних кредитних грошей. Темп їх зростання обернено пропорційний мінімально необхідному відношенню капітал / активи» [11].

Але проблема полягає в тому, що, згідно з Базельськими угодами, показником, який визначає масштаби кредитних операцій комерційних банків, є відношення капіталу до активів (виданих кредитів і придбаних фінансових інструментів, зокрема, облігацій), зважених за ступенем ризику. Очевидно, що продаж на фондовому ринку ризикованих активів за умови їх сек'юритизації збільшує можливості банків з нарощування кредитних операцій. Тому виник широкий ринок фінансових інструментів, в основі яких – банківські кредити. Причому таким інструментам присвоювалися вищі кредитні рейтинги [1].

Іншими словами, банки спочатку видають кредити, в тому числі з високим ступенем ризику, і реалізують їх спеціально створюваним компаніям (Special Purpose Vehicle – SPV). Останні емітують на основі цих кредитів цінні папери, забезпечені активами (Asset-Backed Securities – ABS), і продають їх інститутам фінансового ринку. В результаті знижується показник ризику банківських активів, що дозволяє банкам продовжити процес кредитування і, відповідно, створення грошей. Банки США для мінімізації потреб в грошах ФРС (резервах) стали активно використовувати розрахунки через приватну клірингову систему CHIPS (Clearing House and Interbank Payments System) [1].

У зарубіжній літературі з питань грошово-кредитної політики критерієм успішності регулювання ліквідності банківського сектору з використанням коридору процентних ставок називається стійкість короткострокової процентної ставки, тобто її перебування в заданому коридорі. Але ця стійкість досягається за рахунок операцій з надання та абсорбування ліквідності, тобто грошей на рахунках комерційних банків у

ЦБ. Тому для досягнення мети по короткостроковій процентній ставці центральні банки змушені надавати ринку весь необхідний обсяг ліквідності. В іншому випадку процентна ставка вийшла б за межі встановленого коридору коливань. В результаті комерційні банки отримують той обсяг грошей ЦБ, який повністю забезпечує оборот в платіжній системі створених ними депозитних грошей.

Важливо звернути увагу на парадокс, пов'язаний з формуванням ставки з надання ліквідності банківському сектору. Ця ставка визначається центральним банком. Але гроші, що надаються за нею, повинні забезпечувати оборотність в платіжній системі грошей, створених комерційними банками. Фактично ЦБ встановлює ціну грошей, створених комерційними банками. Але «санкціонуючи» оборот цих грошей, ЦБ тим самим бере на себе ризики, пов'язані з їх створенням конкретним комерційним банком в результаті кредитних операцій.

Перехід на стандарти «Базель I» призвів до того, що основним регулятором кредитної активності комерційних банків стали не депозити клієнтів, а виконання базельського нормативу відношення капіталу до активів. А поява в цей період платіжних систем, які контролюються центральними банками, перетворила залишки на кореспондентських рахунках комерційних банків в центральному банку (так звана ліквідність банківського сектора або «коррахунки») в особливі гроші, що не мультиплікуються і повністю контролюються монетарною владою. В результаті таких змін перестав діяти класичний механізм грошового мультиплікатора.

Зростання пропозиції грошової ліквідності з боку комерційних банків призвело до знижувальної тенденції в динаміці процентних ставок. Одночасно зниження комерційними банками обсягів розрахунків через платіжні системи центральних банків за рахунок зростання розрахунків через клірингові системи, подібні американській системі CHIPS, зумовило падіння попиту на гроші центрального банку – «коррахунки». Це зумовило зниження ставок, регульованих центральними банками.

На даний момент центральні банки почали посилено збільшувати питому вагу золота в своїх валютних резервах. Подібне зростання вкладень не спостерігалось з 1971 р. Здавалося, що після прийняття Ямайської валютної системи в 1976 р. світ остаточно відійшов від золотого стандарту. Але кілька тектонічних розломів в піраміді світових фінансів зробили свою справу. В результаті глобальних фінансово-економічних криз останнього десятиліття виник попит на альтернативні активи, відмінні від традиційного долара.

Поведінка центральних банків різних країн свідчить про те, що найближчим часом вони почнуть активно нарощувати питому вагу золота у своїх резервах. Ключовим фактором в даному випадку є те, якою буде монетарна парадигма ФРС в найближчі кілька років. Світову кризу 2008-го року подолали за рахунок політики кількісного розширення ліквідності: базові ставки ФРС знижувалися, а ліквідність в системі нарощувалася. В останні роки ФРС використовує кількісне стиснення: базові ставки піднялися, а ліквідність трохи зменшилася за рахунок продажу казначейських та іпотечних облігацій з резервів.

ФРС оголосила монетарну паузу, названу «кількісною нормалізацією». Це означає фіксацію ставок на досягнутому рівні, при чому обсяги грошової маси істотно не будуть змінюватися. Прибутковість долара і казначейських інструментів США частково втратить свою привабливість для інвесторів, і вони звернуть свою увагу на золото, яке, цілком ймовірно, може стати частиною гібридної програми нового «кількісного розширення», коли доларова ліквідність в певній пропорції буде замінюватися на золото.

На це і спрямовані вимоги «Базель III». А оскільки запаси золота обмежені, і його, на відміну від долара, не можна надрукувати, єдиний шлях мультиплікації даного активу – цінова динаміка.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Сформована в розвинених країнах в кінці ХХ ст. система організації грошового обігу на основі коридору процентних ставок призвела в умовах дії норм «Базель I» і «Базель II» до надлишкового левериджу в глобальній економіці, що спричинило кризу 2007-2009 рр. Наслідки надлишкового левериджу зумовили необхідність викупу активів в рамках «кількісних пом'якшень», створення «поганих» банків, різкого зниження процентних ставок, введення Європейським центральним банком і Банком Японії негативних процентних ставок по депозитах комерційних банків, тобто по надлишковим резервам.

З урахуванням всього вищезазначеного, угода «Базель III» здатна привести до уповільнення кредитної активності комерційних банків і, відповідно, до зменшення обсягів створюваних ними депозитних грошей. Це пов'язано з посиленням вимог до капіталу банків, зокрема, введенням показника LCR (Liquidity Coverage Ratio), що визначає мінімальний обсяг ліквідних активів, який комерційні банки повинні мати на випадок відтоку ресурсів в кризовий період протягом 30 днів.

За умови імплементації вимог Базельського комітету з банківського нагляду «Базель III» в руках тих, хто накопичив золото, воно стане засобом перерозподілу на свою користь створеного реального багатства в глобальних масштабах. Від введення золотого стандарту вигравати будуть банкіри, тому що гроші стануть дорогими, а всі їхні фінансові активи – біль «вагомими». Адже цінність накопиченого запасу золота буде прирівнюватися до обсягу всіх інших цінностей, які є у людства і які стануть об'єктом ринкового обміну.

Людство, навіть тепер, маючи досвід глобальних фінансових криз, не розуміє, що далеко не все корисне для фінансового ринку є дійсним благом для всіх інших. Причин того, що з цих уроків не зроблено належних висновків, кілька. Перша полягає в тому, що переконливого наукового обґрунтування альтернативи цій реформі немає. Практичні наслідки глобального реформування грошово-кредитного регулювання на основі рекомендацій Базельського комітету з банківського нагляду свідчать проти цих реформ.

Модифікація фінансового посередництва (desintermediation) в сучасних умовах відбувається на основі синтезу сек'юритизації активів і структурованих фінансових інструментів. А еволюція глобальних фінансових інститутів як автономних ринково-орієнтованих систем посилює і без того надзвичайну нестабільність фінансових ринків, що емпірично підтверджується зростаючою частотою боргових дефолтів. Отже, саме ендогенні зміни, а не «зовнішні шоки», породжують особливості поведінки фінансових й економічних систем, у тому числі, фіскальні та монетарні шоки, а також небачені раніше величини амплітуди макроекономічних коливань.

Список літератури

1. Батюк Л. А. Історичні та правові умови розвитку сек'юритизації активів. Вісник ХНТУСГ ім. Петра Василенка. 2009. №84. С. 86-93.
2. Грошово-кредитна та фінансова статистика. Офіційний сайт Національного банку України URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=58127.
3. Показники банківської системи. Офіційний сайт Національного банку України. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593.
4. Basel III: international regulatory framework URL: <https://www.bis.org/bcbs/basel3.htm?m=3%7C14%7C572>.
5. McLeay M., Radia A., Thomas R. Money creation in the modern economy. Bank of England Quarterly Bulletin. 2014. Q 1. P. 15.

-
6. Carpenter S., Demiralp S. Money, reserves and the transmission of monetary policy: does the money multiplier exist? Finance and economic discussion series. Federal Reserve Board. 2010. No. 41. P. 4.
 7. Tobin J. Commercial banks as creators of «money». Banking and Monetary Studies / Ed. by D. Carson. Homewood: Richard D. Irwin Inc., 1963. P. 416.
 8. Fowler S. The monetary fifth column: the eurodollar threat to financial stability and economic sovereignty. Vanderbilt journal of transnational law. 2014. Vol. 47. No. 825. P. 836.
 9. Friedman B., Kuttner K. Implementation of monetary policy: how do central banks set interest rates? NBER Working Paper. 2010. No. 16165. July. P. 63.
 10. Andresen T. Basel rules, endogenous money growth, financial accumulation and debt crisis. Mimeo, 2010. (http://folk.ntnu.no/tronda/econ/basel.pdf?id=ansatte/Andresen_Trond/econ/basel.pdf). P. 1.

Reference

1. Batiuk, L. A. (2009). «Historical and law conditions for the development of asset securitization». *Visnyk XNTUSG im. Petra Vasulenska*. Vol. 84. pp. 86-93.
2. Monetary and financial statistics. Official site of the National Bank of Ukraine. Available at: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=58127.
3. Banking system indicators. Official site of the National Bank of Ukraine. Available at: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593.
4. Basel III: international regulatory framework URL: <https://www.bis.org/bcbs/basel3.htm?m=3%7C14%7C572>.
5. McLeay M., Radia A., Thomas R. (2014) Money creation in the modern economy. Bank of England Quarterly Bulletin. Q 1. P. 15.
6. Carpenter S., Demiralp S. (2010). Money, reserves and the transmission of monetary policy: does the money multiplier exist? Finance and economic discussion series. Federal Reserve Board.. No. 41. P. 4.
7. Tobin J. (1963). Commercial banks as creators of «money». Banking and Monetary Studies / Ed. by D. Carson. Homewood: Richard D. Irwin Inc. P. 416.
8. Fowler S. (2014). The monetary fifth column: the eurodollar threat to financial stability and economic sovereignty. Vanderbilt journal of transnational law. Vol. 47. No. 825. P.836.
9. Friedman B., Kuttner K. (2010). Implementation of monetary policy: how do central banks set interest rates? NBER Working Paper. No. 16165. July. P. 63.
10. Andresen T. (2010). Basel rules, endogenous money growth, financial accumulation and debt crisis. Mimeo. (http://folk.ntnu.no/tronda/econ/basel.pdf?id=ansatte/Andresen_Trond/econ/basel.pdf). P. 1.

Стаття надійшла до редакції 20.06.2019 р.